

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
У ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МОДЕЛІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ»**

**18 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ
М. УЖГОРОД**

Міністерство освіти і науки України
Ужгородський національний університет
Кафедра фінансів і банківської справи
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Кафедра фінансів, банківської справи та оподаткування

Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти

**Збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
18 листопада 2020 року
м. Ужгород**

УДК 336 (477) (063)

Ф59 Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 18 листопада 2020 р.). Ужгород: УжНУ, 2020. 200 с.
ISBN 978-966-347-097-9

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 3 від 30.11.2020 року.

Редакційна колегія:

Варцаба Віра Іванівна – завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д-р.екон.наук, професор

Кампо Георгіна Михайлівна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», канд.екон.наук, доцент

Чакій Ольга Іванівна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», канд.екон.наук

Загоруйко Світлана Володимирівна – старший викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Мицька Тетяна Василівна – старший лаборант кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Збірник укладено за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 18 листопада 2020 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави та регіонів, які охоплюють: проблематику бюджетно-фінансової автономії в умовах децентралізації; діяльності суб'єктів грошово-кредитного ринку; удосконалення механізмів фінансового менеджменту підприємств; актуальні проблеми реалізації митної політики та удосконалення податкової системи держави; методичні та практичні засади оціночної діяльності, а також розвитку страхового ринку і міжнародних фінансів що в сукупності виступають ключовими факторами процесу перебудови національної та глобальної моделі фінансово-кредитних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ISBN 978-966-347-097-9

© Автори тез, 2020
© ДВНЗ «УжНУ», 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Басюк О.П. Ключові передумови майбутньої трансформації фінансової системи під впливом сучасних цифрових технологій	8
Бутурлакiна Т.О. Смарт спеціалізація в Україні: сучасні регіональні аспекти і виклики	11
Возняк Г.В. Фінансові аспекти забезпечення економічного зростання територій в координатах поведінкової економіки	13
Кундря-Висоцька О.П., Демко І. Розширення інформаційної інфраструктури в сучасному обліку	15
Максимюк М. Банківська система в умовах економічної рецесії	17
Насібова О.В. Активізація благодійності в контексті забезпечення виконання соціальних зобов'язань держави	19
Пластун О.Л. Паттерни на ринку нафти після аномальних одноденних цінових коливань	21
Пойда-Носик Н.Н. Оцінювання впливу державного регулювання на розвиток бізнесу в аграрному секторі економіки за індексом Світового Банку	23
Ткач М.Я., Лойшин А. Прямі іноземні інвестиції в Україну: вплив офшорних зон	25
Тютюнник І.В. Тіньові схеми портфельного інвестування: порівняльний аналіз	27
Хуторна М.Е. Фінансова стабільність фінансового сектору та забезпечення сталого розвитку: методологічні детермінанти	29

СЕКЦІЯ 2 БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Варцаба В.І. Роль соціального партнерства у розвитку територіальних громад	32
Добош В.Д. Бюджетно-фінансова автономія в умовах децентралізації в Закарпатській області	34
Комарницька Д.В. Джерела фінансування самодостатніх територіальних громад як одна з форм реалізації бюджетної децентралізації	37
Лазар П.Д., Граньович Ю.П. Бюджети новостворених територіальних громад Закарпаття: реалії та очікування	39
Мінкович В.Т. Фіскальна політика регіонального розвитку: актуальні тенденції сьогодення та перспективи вдосконалення	41
Мулеса Е.В. Вплив пандемії коронавірусу на місцеві бюджети України	44

Огородник В.О., Котик А. Готовність громади до інвестицій в умовах децентралізаційних процесів в Україні	46
Пітюлич М.М., Керецман Н. Оцінка сучасних тенденцій розвитку малих сільських поселень Закарпатської області в умовах децентралізації	47
Портна О.В. Бюджетно-фінансова автономія регіонів в умовах децентралізації: стейкхолдери розвитку відносин	49
Сочка К.А. Можливості посилення дохідної бази місцевого самоврядування	51
Тимчак М.В. Адміністративно-фінансова децентралізація як один із основних чинників соціально-економічного розвитку регіону	54
Тищенко О. П. Оцінка та шляхи подолання нерівномірності розвитку територій в умовах бюджетно-фінансової автономії	56
Чубарь О.Г., Легеза Н.Е. Партнерська спроможність громад і підвищення їх фінансового забезпечення	58
Фурик І.І. Європейський досвід фінансової децентралізації	60

СЕКЦІЯ 3

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Бідзіля М.І. Корпоративна соціальна відповідальність як важлива складова успішного бізнесу	63
Білинець О.А. Соціальна відповідальність бізнесу в сучасних українських реаліях	65
Гайович В.Ю. Фінансовий механізм екологічно безпечного підприємництва та перспективи його розвитку	67
Галайдіда О.В. Сучасні механізми фінансового менеджменту закладу вищої освіти	69
Головей М.В. Підходи до управління фінансовою стійкістю підприємства.	71
Данило А.І. Переваги та недоліки соціальної відповідальності бізнесу	73
Долгош Ю.О. Шляхи зміцнення фінансової стійкості та стабільності підприємства у сучасних умовах	75
Єршова Н.Ю. Аналітичне забезпечення управління платоспроможністю підприємств готельно-ресторанного бізнесу	78
Загоруйко С.В., Чакій О.І. Корпоративні облигації як додаткове джерело фінансування діяльності підприємств у сучасних умовах господарювання	80
Косовілка Т.І. Особливості управління персоналом на сучасних підприємствах	83
Ланьо О.О. Ризик-менеджмент в фінансовій системі суб'єкта господарювання	85
Онищенко С.В., Маслій О.А. Institutional Environment of Business Development in Ukraine	87
Пелип Н.М. Розробка ефективної політики управління грошовими потоками на підприємстві	89

Слободяник С.П.,Новиков М.К. Сучасні виклики функціонуванню малих та середніх підприємств в період економічної кризи	91
Смола К.В. Загальна характеристика грошових потоків підприємства	93
Стеценко С.П. Механізми фінансового менеджменту будівельних підприємств як складова системи економічної безпеки	95
Тимко В.В. Корпоративне громадянство: етапи створення	97
Ткаченко С.А. Качественная оценка и промышленные нормы функции	99
Чепелюк Г.М. Фінансово-кредитний механізм екологічно безпечного підприємництва: практичний аспект	101

СЕКЦІЯ 4

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Височанський В.Ю. Технологічні аспекти стандартизації цінності	103
Внукова Н.М. Вплив оновлених вимог до фінансового моніторингу на зміни у доступі до фінансування суб'єктів малого і середнього бізнесу	104
Заславська О.І. Підвищення фінансової стійкості банківського сектора держави та регіонів в умовах пандемії коронавірусу	106
Котлан Ю.Ю. Динаміка розвитку ринку цінних паперів в Україні	108
Маркуш О.А. Аналіз роздрібного кредитного портфеля банківського сектору України	111
Осташ С.В. Основні стратегічні напрямки розвитку ринку нетрадиційних операцій і послуг	113
Охріменко Д.П., Лісовік Д.А. Оцінка умов кредитного договору для придбання морських суден	115
Петканич М.-В.М. Аналіз сучасного стану валютного ринку України	118
Петканич М.-В.М. Роль інтернет-банкінгу в діяльності банківських установ	121
Постніков О.О. Покращення умов функціонування суб'єктів бюджетної сфери на ринку грошово-кредитних відносин в Україні	123
Проньо В.В. Порівняльна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банку	125
Скрип К.В. Фактори взаємодії банківського та реального секторів економіки	127
Уста О.М. Аналіз депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»	129

СЕКЦІЯ 5

РЕАЛІЗАЦІЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНА ПРАКТИКА ТА ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ

Бригінець О.О. Правові проблеми розвитку зовнішньоекономічної безпеки України	132
Деметер О.О. Сучасний стан митної політики в умовах євроінтеграції	134
Костьов'ят Г.І. Сучасний стан митної політики в Україні	136

Лівак Є.Ю. Основні аспекти розвитку митної політики України	137
Пенді Я.Р. Особливості здійснення митного контролю в Україні	139
Пітюлич Ю.П. Оцінка системи справляння митних платежів в Україні	141
Якубик Р.І. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів і напрямки їх усунення	144

СЕКЦІЯ 6

ОЦІНОЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ

Божик Н.М. Підходи до визначення сутності категорії «вартість підприємства»	146
Геваза Р.І. Тенденції розвитку ринку нерухомості України на сучасному етапі	148
Глушко А.Д. Регуляторні аспекти оціночної діяльності в Україні	150
Дуркота К.В. Оцінка грошової вартості земельних ділянок в Україні та закордоном: комперативний аналіз	151
Керімов П.О. Розрахунок плати за капітал по галузям української промисловості	154
Крилов О.І. Проблеми регулювання сфери оціночної діяльності в Україні	156
Огородник В.О., Маркович Ю. Сучасні проблеми модернізації масової типової житлової забудови	157
Трунтаєв В.С. Вартість нерухомого майна в умовах «коронавірусної» кризи	158
Філоненко О.С. Проблемні аспекти вартісної оцінки КТЗ в сучасних умовах	160

СЕКЦІЯ 7

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Бачо Р.Й., Иллар Е.Й. Економічна природа та значення місцевих податків і зборів	162
Кампо Г.М., Тюк Е.В. Сучасні проблеми податкової системи України	164
Ковач Ю.Е. Оподаткування споживання: аспекти фіскальної вигоди непрямих податків та їх впливу на соціальний добробут	167
Козуб А.В. Аналіз доходів від податку на додану вартість у формуванні доходів державного бюджету України	170
Мисько В.В. Основні напрями реформування податкової системи України	172
Попіль О.М. Актуальні проблеми і перспективи розвитку оподаткування в Україні	174
Чакій О.І., Білинець О.А. Податкові надходження як джерело формування доходів бюджету України	176
Чакій О.І., Загоруйко С.В. Податкова система України в умовах децентралізації	178

СЕКЦІЯ 8

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ

Капля А.В. Страхові компанії як інституційні інвестори на фінансовому ринку України	181
Каспрук А.А. Стан та тенденції розвитку страхового ринку України	182
Рудик В.К. Роль накопичувального пенсійного страхування у реформуванні вітчизняної пенсійної системи	184
Соколова А.М., Бойко Ю. Тенденції розвитку світового ринку страхових послуг	186
Стегура В.М. Проблеми та напрями вдосконалення державного регулювання розвитку страхового ринку в Україні	188
Теліга В.В. Страховий ринок: вітчизняний та світовий аспекти	190
Ткаченко Н.В. До питання розвитку вогневого страхування в умовах пандемії	192

СЕКЦІЯ 9

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

Македон В.В. Особливості глобальних фінансових криз кінця ХІХ - початку ХХ сторіччя	195
Олійник О.М. Cross-border investment policy of China	197
Розен фон В.М. Вплив кризової ситуації, обумовленої COVID-19, на діяльність стартапів	199

інвестиційні фонди ОТГ, які будуть діяти не лише з метою отримання прибутку, а й в інтересах території, через інвестування коштів в розвиток ОТГ.

В Україні найдоступнішим інструментом для приватного інвестора є банківські вклади. Вони зрозумілі пересічному громадянину завдяки простоті їх використання та прозорості механізму заробітку. Основний недолік даного інструменту, в цілях нашого дослідження, полягає в тому, що більшість вкладів не передбачають можливість подальшого інвестування цих коштів в розвиток ОТГ. В якості вирішення зазначеної проблематики, можна, для акумулювання інвестиційного капіталу, використовувати регіональні банки, які обізнані в економічних процесах та проблемах «своїх» території.

Проте більшою перешкодою в залученні інвестицій громади, є незнання можливостей та інструментів інвестування, а незацікавленість кожного члена громади в процесі інвестування із-за недооцінки ролі інвестування в поступовому та сталому розвитку ОТГ. Підвищення зацікавленості громади в інвестуванні може спричинити поступова еволюція соціальної відповідальності від добродійності до інвестицій у місцевий розвиток. Саме на цих засадах може бути досягнута інклюзія кожного члена суспільства до формування інвестиційного капіталу громади.

Таким чином, при продуманій, узгодженій, послідовній, регулярній роботі всіх зацікавлених сторін в Україні можна очікувати активізації участі громади в інвестуванні.

Михайло Пітюлич, д-р екон.наук., професор

Наталія Керецман, аспірант

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

ОЦІНКА СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ МАЛИХ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Закарпатська область є найменш урбанізований регіон України, де 63 відсотки населення проживає в сільській місцевості. Із загальної кількості сільських жителів 34 відсотки є жителями малих сільських поселень, а в окремих районах, особливо гірської природно-економічної зони, їх частка перевищує 50%. Як наслідок, сільське розселення регіону характеризується високою часткою малих сіл, а кількість жителів, яка проживає в малих сільських пунктах, коливається від 336 осіб в низинній природно-економічній зоні до 301 особи в передгірській. Знелюднення сіл створює умови, коли не вигідно утримувати заклади освіти, охорони здоров'я, культури тощо. Існуюча ситуація веде до руйнування інфраструктури села, яка і без того перебуває в занепаді [3, с. 8]. Саме дослідження малих поселень в сучасних умовах набуває особливої актуальності, оскільки вище наведені характеристики підсилюються процесами децентралізації, з'ясуванням місця і ролі цих поселень у структурі нових об'єднаних територіальних громад.

Звідси підвищена увага до аналізу трансформаційних процесів в ключових сферах життєдіяльності малих поселень. Специфіка розвитку малих сільських поселень як локальних територіальних спільнот в першу чергу проявляється в демографічних процесах, стані здоров'я населення та ефективності функціонуючої системи здоров'я. За період незалежності України відбулися значні зміни в розвитку населення малих сільських поселень регіону. По-перше, на ґрунті посилення процесів депопуляції населення в області, які беруть свій початок з 2018 року, демографічні процеси малих сіл регіону зберігають позитивну динаміку приросту населення, який за період 1989-2019 рр. склав +1300 осіб, і тому вони є основним джерелом відтворення населення, а в перспективі – основним постачальником робочої сили для міських поселень. По-друге, ріст чисельності сільського населення супроводжується суперечливими тенденціями в пропорціях статевій структурі населення – зменшення кількості дитячого населення (-28%) та збільшення осіб старше працездатного віку (+75%), що призведе до деформації статевій структурі сільського населення і до втрати економічно активної його частини. По-третє, внаслідок зниження темпів народжуваності скорочується частка дітей і молоді в структурі населення і одночасно зростає частка осіб пенсійного віку, тобто йде процес його старіння. По-четверте, в структурі сільського населення найбільшою є частка економічно активного населення – 50,9% від їх загальної чисельності, а чисельність осіб молодше працездатного віку всього 20%, в той час як для розширеного відтворення трудового потенціалу їх частка повинна бути в межах 25%, що призведе до дефіциту робочої сили на селі і створить серйозні бар'єри на шляху господарського освоєння сільських поселень. По-п'яте, інтенсивна трудова міграція неминуче призведе до зменшення чисельності населення до критичного рівня і посилить деформацію статево-вікової структури населення та знелюднення сіл.

Вирішальний вплив на зміну структури економіки малих сільських поселень Закарпаття здійснили процеси роздержавлення і приватизації власності, реформування аграрного сектору та глибокі інституційні зміни в лісопромисловому комплексі як пріоритетних сферах господарювання. Під впливом цих процесів відбувся поступовий перехід від моносекторальної економіки до багатоукладності господарського розвитку. Внаслідок структурної трансформації пріоритетними сферами господарювання стали гуртова та роздрібна торгівля та сільськогосподарське виробництво, а домінуючою формою підприємницької діяльності є малі та мікропідприємства. За експертними оцінками, два із п'яти малих підприємств функціонували в сфері торгівлі, а кожне третє – в сільськогосподарському виробництві. Концентрація 70,2% суб'єктів малого бізнесу у цих двох сферах пояснюється специфікою торгівельної діяльності як сфери діяльності, для якої характерний швидкий оборот капіталу та вимушеним пристосуванням до тих змін, які відбулися за роки реформ. Що стосується аграрного виробництва, то воно завжди було одним із найважливіших економічних пріоритетів сільської економіки та сферою зайнятості населення. На відміну від загальнодержавної моделі аграрного розвитку, в Закарпатті, в тому числі і в малих сільських

поселеннях, домінуючою формою ведення сільськогосподарського виробництва є особисті селянські господарства, які функціонують на приватній власності на засоби виробництва та праці членів сільських сімей. На відміну від фермерських господарств, які сьогодні виробляють 2 відсотки виробництва сільгосппродукції в області, індивідуальні господарства населення виробляють 91,3 відсотки [2, с. 270]. Проведений моніторинг сільських сімей у 2019 році показав, що в індивідуальних господарствах населення зайнято 25 відсотків працівників, якими створюється 15,2% валової доданої вартості. Наведене підтверджує думку В.Г. Галанця, що «господарства населення виявилися найбільш пристосованими до особливостей перехідного періоду, основним джерелом існування сільської сім'ї, стабілізаційної формою господарювання, яка в період економічної кризи стримує спад виробництва сільськогосподарської продукції у всіх категоріях господарств» [1, с. 151].

Вище відмічене вимагає комплексного підходу до вирішення ключових проблем соціально-економічного розвитку малих сільських поселень з боку держави, регіональних органів влади та місцевого самоуправління.

Список використаних джерел:

1. Галанець В., Стасів О. Особисті господарства населення. Львів, 2005. 161 с.
2. Закарпаття ' 2018 : статистичний щорічник. Ужгород, 2019. 463 с.
3. Пітюлич М.М. Соціально-економічний розвиток малих сіл Закарпаття: проблеми трансформаційного періоду : монографія / М.І. Пітюлич, В.В. Гоблик, Т.Д. Щербан та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф.. Пітюлича М.І. Мукачево: РВВ МДУ, 2020. 148 с.

*Оксана Портна, д-р екон.наук, доцент,
професор кафедри управління та адміністрування,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків*

БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: СТЕЙКХОЛДЕРИ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН

Сьогодні темпи та масштаби соціально-економічної стабілізації та подальшого розвитку України здебільшого пов'язують з вирішенням питань децентралізації, бюджетно-фінансової автономії регіонів, визначенням дохідної та витратної складових зазначених аспектів. Спираючись на думки фахівців [8, с. 50; 9] можна зазначити, що на формування фінансово-економічного простору у сучасних умовах суттєво впливають поширення процесів глобалізації, проривні технологічні зрушення, поступове укорінення засад сталого розвитку та мережевих моделей організації виробництва. Основними точками зростання для країн стають міста та регіони, які концентрують дедалі більшу частину населення, ресурсів та технологій. Традиційні чинники забезпечення конкурентоспроможності регіонів (природні, енергетичні, трудові ресурси) поступово втрачають значущість для просторового розвитку. При цьому посилюється вагомість «м'яких» конкурентних переваг регіональних економік,